

Κελάφας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2013

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΗΜΕΙΑ ΘΕΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. γ

A2. β

A3. δ

A4. β

A5. α. Κατά ARRENIUS

- i) κατά τη διάσταση δίνουν OH^-
- ii) είναι υδροξυλιακές ενώσεις
- iii) δρουν σαν βάσεις σε υδατικά διαλύματα

Κατά Brønsted-Lowry

- i) είναι πρωτονιοδέκτες
- ii) είναι μόρια ή ιόντα (σώματα γενικά)
- iii) απαιτείται η παρουσία οξέος για τη δράση τους

β. Η ηλεκτρολυτική διάσταση δεν είναι χημικό φαινόμενο, ενώ ο ιοντισμός είναι. Η ηλεκτρολυτική διάσταση είναι πλήρης (μονόδρομη), ενώ ο ιοντισμός μπορεί να είναι και μερική

ΘΕΜΑ Β

B1.α. → Λάθος

Ο ιοντισμός είναι ενδόθερμη αντίδραση άρα με αύξηση της θερμοκρασίας η ισορροπία μετατοπίζεται δεξιά σύμφωνα με την αρχή του Le Chatelier οπότε αυξάνεται η τιμή της K_w , άρα η

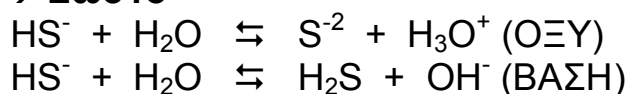
τιμή του ουδέτερου $\text{pH} = \frac{\text{p}K_w}{2} < 7$.

Κελάφας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

B1. β. → Σωστό

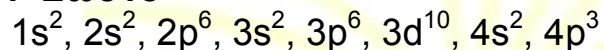
γ. → Λάθος

Για τα συζυγή ισχύει η σχέση :

$$K_a \cdot K_b = K_w \Rightarrow K_a = \frac{K_w}{K_b} = \frac{10^{-14}}{10^{-5}} = 10^{-9}$$

Άρα το NH_4^+ συζυγές οξύ της NH_3 είναι ασθενές οξύ

δ. → Σωστό

Η $4p^3$ είναι ημισυμπληρωμένη. Σύμφωνα με την παραπάνω ηλεκτρονιακή δόμηση, ανήκει στη V_A ή $15^{\text{η}}$ ομάδα.

ε. → Λάθος

Στην ένωση $\text{CH}_3-\overset{(2)}{\text{C}}=\overset{(1)}{\text{C}}\text{H}_2$ ο Α.Ο. του $\overset{(1)}{\text{C}}$ είναι -2, ενώ

του $\overset{(2)}{\text{C}}$ είναι -1. Στην ένωση $\text{CH}_3-\overset{(2)}{\underset{\text{Cl}}{\text{C}}}-\overset{(1)}{\text{C}}\text{H}_3$ ο Α.Ο. του $\overset{(1)}{\text{C}}$

είναι -3, ενώ του $\overset{(2)}{\text{C}}$ είναι 0.

Άρα ο $\overset{(1)}{\text{C}}$ ανάγεται, ενώ ο $\overset{(2)}{\text{C}}$ οξειδώνεται.

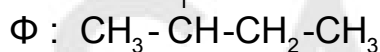
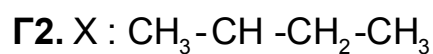
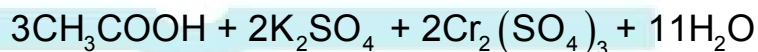
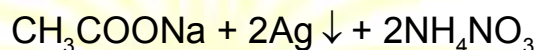
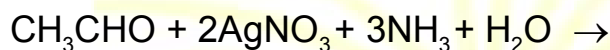
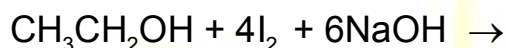
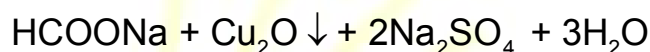
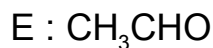
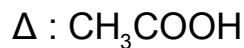
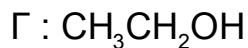
B2. α. 8

Τα στοιχεία που ανήκουν στη $2^{\text{η}}$ περίοδο του περιοδικού πίνακα, έχουν εξωτερική στοιβάδα την L, άρα θα έχουν την εξής ηλεκτρονιακή δομή : $1K(2) 2L(x)$, το x παίρνει τιμές από 1 ως 8, άρα έχει 8 στοιχεία.

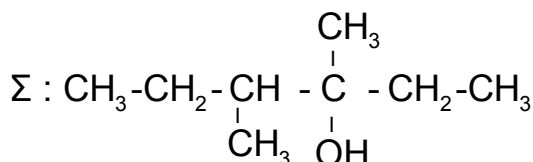
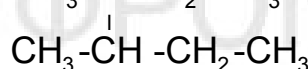
β. $1s^2, 2s^2, 2p^6, 3s^2, 3p^6, 4s^2, 3d^7$

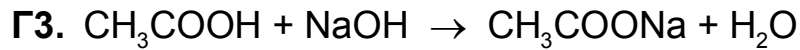
Ανήκει στην $4^{\text{η}}$ περίοδο (μεγαλύτερος κύριος κβαντικός αριθμός 4) και στην $9^{\text{η}}$ ομάδα (στοιχείο μεταπτώσεως)

ΘΕΜΑ Γ

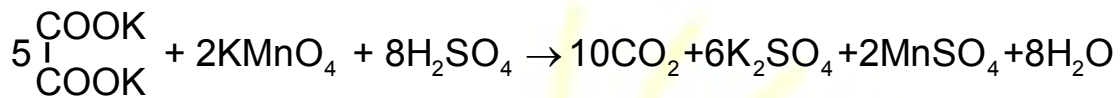
ή

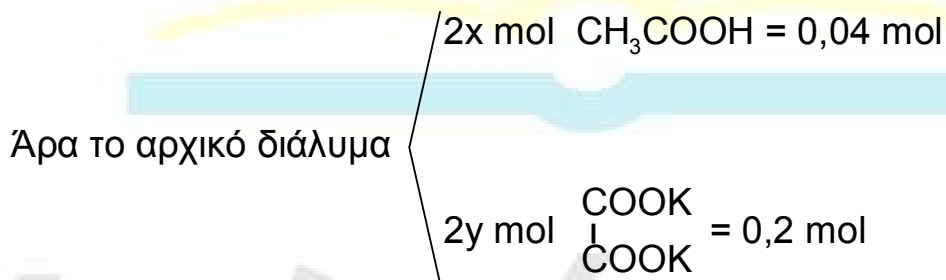
x mol   x mol

$$x = 0,2 \cdot 0,1 \Rightarrow \boxed{x = 0,02 \text{ mol}}$$

y mol $\frac{2y}{5}$ mol

$$\frac{2y}{5} = 0,2 \cdot 0,2 \Rightarrow \frac{2y}{5} = 0,04 \Rightarrow \boxed{y = 0,01 \text{ mol}}$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. διάλυμα Α

δ.ο.: CH_3COOH

$$V_1 = 50\text{ml} = 5 \cdot 10^{-2} \text{L}$$

$$C_1 = 0,2\text{M} = 2 \cdot 10^{-1} \text{M}$$

$$n_1 = C_1 \cdot V_1 = 10^{-2} \text{mol}$$

διάλυμα Β

δ.ο. : NaOH

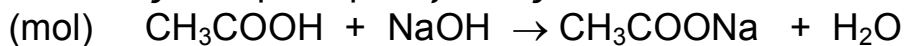
$$V_2 = 5 \cdot 10^{-2} \text{L}$$

$$C_2 = 0,2\text{M}$$

$$n_2 = 10^{-2} \text{mol}$$

τελικό διάλυμα

Οι ουσίες αντιδρούν μεταξύ τους

αρχ. 10^{-2} 10^{-2}

αντ. 10^{-2} 10^{-2}

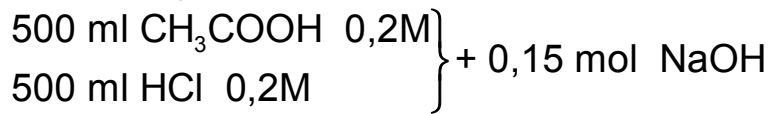
παρ. 10^{-2}

τελ. 10^{-2}

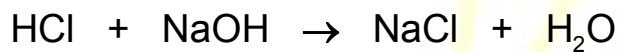

Δ3. Περίπτωση 1^η

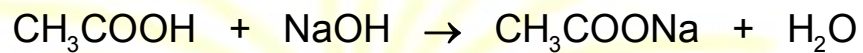
$$n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 0,2 \cdot 0,5 = 0,1 \text{ mol}$$

$$n_{\text{HCl}} = 0,2 \cdot 0,5 = 0,1 \text{ mol}$$

$$0,1 \text{ mol} \quad 0,1 \text{ mol} \quad 0,1 \text{ mol}$$

άρα περισσεύουν $0,15 - 0,1 = 0,05 \text{ mol NaOH}$

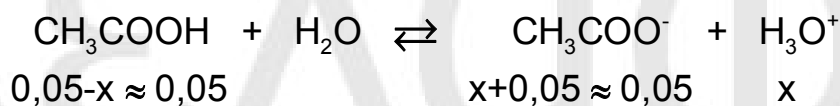
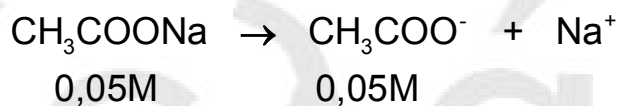

$$\text{αρχ.} \quad 0,1 \text{ mol} \quad 0,05 \text{ mol}$$

$$\text{αντ/παρ} \quad 0,05 \text{ mol} \quad 0,05 \text{ mol} \quad 0,05 \text{ mol}$$

$$\text{τελ.} \quad 0,05 \text{ mol} \quad - \quad 0,05 \text{ mol}$$

Έτσι το διάλυμα Ε περιέχει $\left\{ \begin{array}{l} \text{CH}_3\text{COOH } 0,05\text{M} \\ \text{CH}_3\text{COONa } 0,05\text{M} \end{array} \right.$

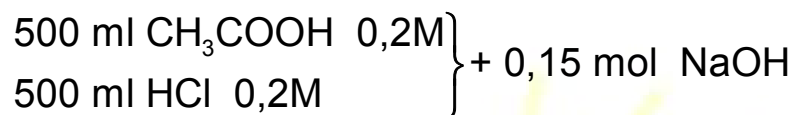

$$K_a = \frac{C_A \cdot [\text{H}_3\text{O}^+]}{C_O} = \frac{x \cdot 0,05}{0,05} = x,$$

$$\text{άρα } [\text{H}_3\text{O}^+] = x = 10^{-5} \text{ και } \text{PH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = 5$$

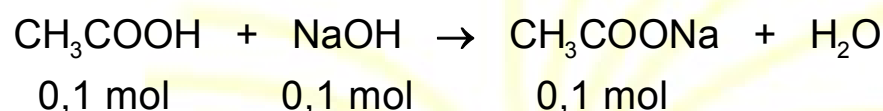
Περίπτωση 2^η

Δεν αναφέρεται στο σχολικό βιβλίο, ότι πρέπει να εξουδετερώνεται πρώτα το ισχυρό

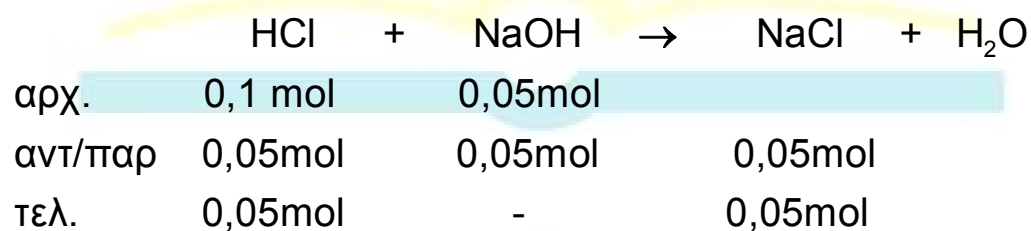

$$n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 0,2 \cdot 0,5 = 0,1 \text{ mol}$$

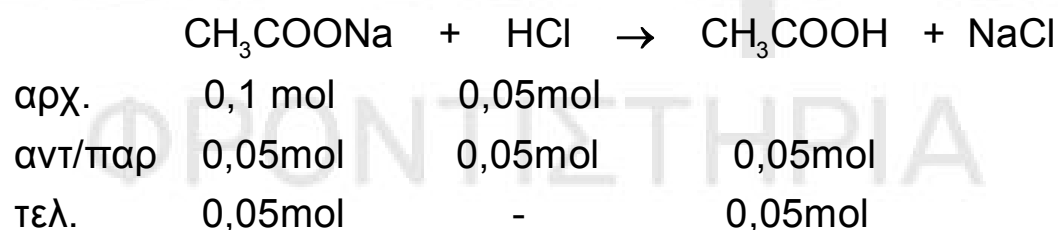
$$n_{\text{HCl}} = 0,2 \cdot 0,5 = 0,1 \text{ mol}$$

άρα περισσεύουν $0,15 - 0,1 = 0,05 \text{ mol NaOH}$

Άρα τελικά έχουμε $\left\{ \begin{array}{l} \text{CH}_3\text{COONa } 0,1\text{M} \\ \text{HCl } 0,05\text{M} \\ \text{NaCl } 0,05\text{M} \end{array} \right\}$ αντιδρούν μεταξύ τους

Προκύπτει ρυθμιστικό διάλυμα ίδιο με την 1^η περίπτωση,
άρα $\text{pH} = 5$

Κελάφας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Δ4.α. Για το ισοδύναμο σημείο απαιτούνται 20ml του Δ₁ γιατί ογκομετρούμενο διάλυμα και πρότυπο διάλυμα έχουν το ίδιο C και αντιδρούν με αναλογία 1 : 1.

Για να βρω την καμπύλη παίρνω 10ml από το πρότυπο και έχω :

διάλυμα Δ ₁	πρότυπο	τελικό διάλυμα
δ.ο.: CH ₃ COOH	δ.ο. : NaOH	
V = 2·10 ⁻² L	V = 10 ⁻² L	→
C = 0,2M	C = 0,2M	
n = 4·10 ⁻³ mol	n = 2·10 ⁻³ mol	

Οι ουσίες αντιδρούν μεταξύ τους

(mol)	CH ₃ COOH	+	NaOH	→	CH ₃ COONa	+	H ₂ O
αρχ.	4·10 ⁻³		2·10 ⁻³				
αντ.	2·10 ⁻³		2·10 ⁻³				
παρ.					2·10 ⁻³		
τελ.	2·10 ⁻³				2·10 ⁻³		

Άρα έχω ρυθμιστικό διάλυμα με :

$$\text{CH}_3\text{COOH} \rightarrow C_{\text{οξ}} = \frac{2 \cdot 10^{-3}}{V_{\text{τελ}}}$$

$$\text{CH}_3\text{COONa} \rightarrow C_{\text{Α}} = \frac{2 \cdot 10^{-3}}{V_{\text{τελ}}}$$

$$\text{Άρα ισχύει } [\text{H}_3\text{O}^+] = K_a \cdot \frac{C_{\text{οξ}}}{C_{\text{Α}}} = K_a = 10^{-5}$$

$$\text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = 5,$$

άρα αντιστοιχεί η καμπύλη 2.

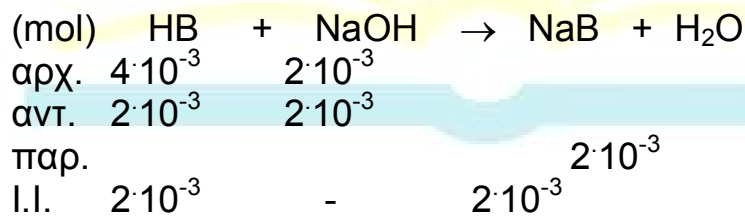
Κελάφας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

- β. Το διάλυμα HB έχει ίσο όγκο με το Δ₁ (20ml) επειδή αντιδρούν με το πρότυπο με αναλογία 1 : 1.
Θα έχουν και το ίδιο C = 0,2M

Για να βρω την K_a παίρνω 10ml πρότυπου διαλύματος γιατί γνωρίζω το PH της καμπύλης 1.

Διάλυμα HB	πρότυπο	τελικό διάλυμα
δ.ο.: HB	δ.ο. : NaOH	
V = 2·10 ⁻² L	V = 10 ⁻² L	→ PH = 4
C = 0,2M	C = 0,2M	(Καμπύλη 1)
n = 4·10 ⁻³ mol	n = 2·10 ⁻³ mol	

Το τελικό διάλυμα είναι ρυθμιστικό με :

$$\text{HB} \rightarrow C_{\text{οξ}} = \frac{2 \cdot 10^{-3}}{V_{\text{TEΛ}}}$$

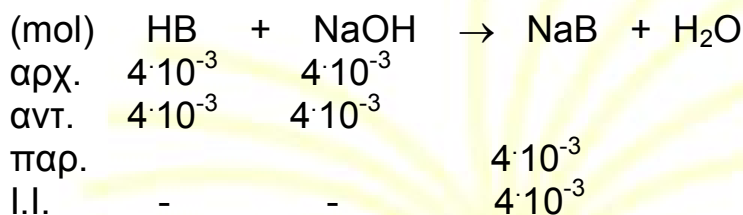
$$\text{NaB} \rightarrow C_{\text{Α}} = \frac{2 \cdot 10^{-3}}{V_{\text{TEΛ}}}$$

$$\text{Επειδή } \text{PH} = 4 \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-4}$$

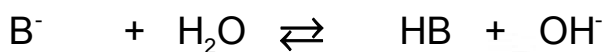
$$K_{\text{aHB}} = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+] \cdot C_{\text{Α}}}{C_{\text{οξ}}} = 10^{-4}$$

γ. Για το ισοδύναμο σημείο

διάλυμα	πρότυπο	Καμπύλη 1 τελικό διάλυμα
δ.ο.: HB	δ.ο.: NaOH	δ.ο. NaB
$V = 2 \cdot 10^{-2} \text{L}$	$V = 2 \cdot 10^{-2} \text{L}$	$V = 4 \cdot 10^{-2} \text{L}$
$C = 0,2 \text{M}$	$C = 0,2 \text{M}$	$C_1 = 0,1 \text{M}$
$n = 4 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$	$n = 4 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$	$n = 4 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$

Άρα στο ισοδύναμο σημείο έχουμε :

$$\left. \begin{aligned} K_b &= \frac{K_w}{K_a} = 10^{-10} \\ K_b &= \frac{x^2}{C_1} \Rightarrow x = \sqrt{K_b \cdot C_1} \end{aligned} \right\} x = 10^{-5,5} = [\text{OH}^-]$$

$$\text{POH} = -\log[\text{OH}^-] = 5,5$$

$$\text{PH} + \text{POH} = 14 \Rightarrow \text{PH} = 8,5$$